

Het Boek Daniël - Nummer honderd eenenzestig

De rol van Rome bij de vestiging van het visioen van de Bijbelse profetie: een gedetailleerd onderzoek van Daniël hoofdstuk elf

Jeff Pippenger
2024-03-27

Het visioen van Daniël hoofdstuk elf is het voornaamste referentiepunt voor alle visioenen van de Bijbelse profetie, en het visioen van hoofdstuk elf wordt gevestigd door het symbool van Rome.

En in die tijden zullen velen opstaan tegen de koning van het zuiden; ook de geweldenaars uit uw volk zullen zich verheffen om het gezicht te bevestigen; maar zij zullen vallen. Daniël 11:14.

Jones bespreekt het voorgaande vers als volgt:

‘Toen de Amoriëten de maat van hun ongerechtigheid vol hadden gemaakt, werd hun plaats gegeven aan Israël, het volk van God. Toen Israël, de weg van de heidenen volgende, eveneens de beker van ongerechtigheid vulde, deed God het koninkrijk van Babylon opkomen en nam alles weg. Toen Babylon de beker van zijn ongerechtigheid had gevuld, werd de heerschappij overgedragen aan Perzië. En wanneer de engel door de goddeloosheid van de Perzen werd afgewend, dan komt de vorst van Griekenland binnen en vaagt het weg.’

„En hoelang zou de macht van Griekenland voortduren? Wanneer zou zij worden verbroken? ‘Wanneer de overtreders de maat vol hebben gemaakt.’ Dat volk blijft bestaan totdat het de maat van zijn ongerechtigheid heeft volgemaakt, en dan wordt de macht overgedragen aan een ander koninkrijk. Die macht, waaraan zij werd overgedragen, was de Romeinse, zoals wij leren uit Daniël 11:14. ‘En in die tijden zullen velen opstaan tegen de koning van het zuiden; ook de rovers van uw volk zullen zich verheffen om het gezicht te bevestigen; maar zij zullen vallen.’ Deze natie wordt aangeduid als een natie van rovers—de kinderen van rovers, zoals de kanttekening bij de tekst zegt.

‘Dit zijn degenen aan wie het koninkrijk nu wordt gegeven, en waartoe?—“De kinderen der rovers zullen zichzelf verheffen om het gezicht te bevestigen.” Wanneer deze natie op het toneel verschijnt, treedt datgene binnen wat het gezicht bevestigt, datgene wat een groot voorwerp van het gezicht is, het ene voornaamste merkteken in de lijn van het gezicht die God door de profeten voor alle tijden heeft gegeven.’ A. T. Jones, *The Columbian Year and the Meaning of the Four Centuries*, 6.

Jones zegt dat wanneer de Romeinse macht „op het toneel verschijnt, dan treedt dat binnen wat de” ... „gezichtslijn vestigt die God door de profeten voor alle tijd heeft gegeven.” In Millers geschiedenis leerden de protestanten, evenals het adventisme van Laodicea nu doet, dat de rovers van uw volk Antiochus Epiphanes voorstellen, een Seleucidische koning die regeerde van 175 tot 164 v.Chr. Hij was een lid van de Seleucidische dynastie, die een van de Griekse opvolgerstaten was die voortkwamen uit het uiteenvallen van het rijk van Alexander de Grote. Het

meningsverschil over deze kwestie was in de Milleritische geschiedenis zo specifiek, dat de identificatie van Antiochus Epiphanes op de pionierskaart van 1843 is weergegeven.

De verwijzing naar Antiochus op de kaart vormt de enige verwijzing naar iets wat niet in Gods profetisch Woord wordt aangetroffen. Zij is daar opgenomen om de valse leringen van de protestanten van die periode te weerleggen, hetgeen thans de valse leer van het Laodiceïsche adventisme is. Of William Miller de volle diepte van het belang begreep van het inzicht dat Rome de aardse macht is die de „gezichtslijn die God door de profeten voor alle tijden heeft gegeven” vaststelt, is twijfelachtig; maar het was duidelijk genoeg om de waarheid dat Rome het gezicht vaststelt, deugdelijk te verdedigen.

Waar geen visioen is, verwildert het volk; maar welgelukzalig is hij die de wet onderhoudt. Spreuken 28:14.

Salomo legde vast dat waar geen visioen is, het volk te gronde gaat, en het Hebreeuwse woord „visioen” in vers veertien is hetzelfde als in Salomo’s spreuk. Het visioen is een zaak van leven of dood, en het „visioen” wordt bevestigd door het symbool van Rome. Het woord „visioen” in vers veertien is hetzelfde woord voor visioen als in Habakuk, hoofdstuk twee.

Ik zal op mijn wachtpost staan en mij op de toren opstellen, en uitzien om te vernemen wat Hij tot mij spreken zal, en wat ik antwoorden zal wanneer ik bestraft word. En de HEERE antwoordde mij en zei: Schrijf het gezicht op en stel het duidelijk op tafelen, opdat men al lopende het lezen kan. Want het gezicht wacht nog op de vastgestelde tijd, maar aan het einde zal het spreken en niet liegen; al vertoeft het, verbeid het; want het zal gewis komen, het zal niet uitblijven. Habakuk 2:1–3.

Het woord „bestraft” in vers één betekent „redetwistte met”. William Miller was de wachter die op de toren was gesteld in de geschiedenis van de beweging van de eerste en tweede engel, en toen hij in profetische symboliek vroeg wat hij zou antwoorden in het twistgesprek van zijn geschiedenis, werd hem gezegd het gezicht op te schrijven, dat bevestigd wordt door het symbool van Rome. In overeenstemming met dit feit gaven de Millerieten, toen zij in vervulling van deze drie verzen van Habakuk de pionierskaart van 1843 vervaardigden, verwijzing naar juist het hart van het twistgesprek waarin zij verwickeld waren. Zij begrepen ongetwijfeld niet dat hun verwijzing naar het dwaze betoog dat Antiochus Epiphanes de macht was die het gezicht bevestigde, het twistgesprek van Habakuk hoofdstuk twee vertegenwoordigt, maar zuster White zei dat die kaart „geleid werd door de hand des Heren, en niet veranderd moest worden”, zodat de verwijzing naar het twistgesprek op de kaart uit Gods hand was.

De millerieten kwamen tot het juiste inzicht dat de eerste teleurstelling op 19 april 1844 de vertoeftijd inluide, waarnaar Habakuk en ook de gelijkenis van Mattheüs over de tien maagden verwijzen. Zij kwamen ook tot het inzicht dat die twee profetieën rechtstreeks verbonden waren met Ezechiël hoofdstuk twaalf, waar Ezechiël een tijdperiode aanwijst waarin de uitwerking van elk gezicht zal plaatsvinden. Dat woord „gezicht” is hetzelfde Hebreeuwse woord dat wij nu beschouwen. Daarom heeft Jones gelijk wanneer hij stelt: „Wanneer” Rome „ten tonele verschijnt, dan treedt datgene binnen wat het gezicht bevestigt, datgene wat een groot voorwerp van het

gezicht is, het ene voornaamste merkteken in de lijn van het gezicht die God door de profeten voor alle tijden heeft gegeven.” Rome bevestigt het gehele gezicht van Gods profetische Woord, en meer in het bijzonder is het Rome waarop de gehele structuur van hoofdstuk elf gebouwd is.

Wanneer zuster White verwijst naar de uiteindelijke vervulling van Daniël, hoofdstuk elf, en verklaart dat „veel van de geschiedenis die heeft plaatsgevonden ter vervulling van deze profetie, herhaald zal worden”, wijst zij erop dat de geschiedenissen van hoofdstuk elf die reeds vervuld waren, een voorafbeelding vormden van de laatste verzen van Daniël, hoofdstuk elf. Het onderwerp van de laatste verzen van hoofdstuk elf is de koning van het noorden, die daar het moderne Rome vertegenwoordigt. Daarom zijn de geschiedenissen van Daniël, hoofdstuk elf, die worden herhaald, geschiedenissen die Rome vertegenwoordigen.

In de laatste zes verzen van hoofdstuk elf overwint het moderne Rome (de koning van het noorden) drie geografische machten. In vers veertig overwint het de koning van het zuiden (de voormalige Sovjet-Unie in 1989), het luisterrijke land (de Verenigde Staten bij de spoedig komende zondagwet), en Egypte (de gehele wereld zoals vertegenwoordigd door de Verenigde Naties). In Daniël elf wordt het heidense Rome voorgesteld als het overwinnen van drie geografische machten om de toen bekende wereld in bezit te nemen, en vervolgens wordt het pauselijke Rome voorgesteld als het overwinnen van drie geografische machten om de aarde in bezit te nemen.

Het heidense Rome wordt in het hoofdstuk voor het eerst genoemd in vers veertien, om het te identificeren als het symbool dat het gezicht bevestigt, maar zijn opkomst tot macht komt pas in vers zestien ter sprake. Het koninkrijk van Alexander de Grote werd in vervulling van Gods profetische Woord in vier delen verdeeld, maar die vier delen verenigden zich spoedig tot twee voornaamste tegenstanders, die in het profetische verhaal dat doorgaat tot aan het einde van het hoofdstuk worden aangeduid als de koning van het zuiden of de koning van het noorden. In vers veertien wordt de opkomende macht van Rome genoemd als de macht die het gezicht zou bevestigen, maar de onderwerpen die worden behandeld zijn de worstelingen tussen de overblijfselen van Alexanders koninkrijk, vertegenwoordigd door de koningen van het noorden en van het zuiden.

In vers vijftien zijn die twee koningen nog steeds in hun strijd verwickeld, en de koning van het noorden heeft de overhand. Maar in vers zestien komt Rome ten tonele en zegt het vers: „Maar hij die tegen hem komt,” waarmee wordt bedoeld dat, wanneer Rome optrekt tegen de koning van het noorden, die juist de overhand had behaald op de koning van het zuiden, de koning van het noorden niet in staat zal zijn tegen Rome stand te houden. Rome behaalt de overwinning, en in vers zestien zou Rome ook standhouden in het heerlijke land Juda. In vers zeventien zal Rome „zijn aangezicht richten om binnen te trekken met de sterkte van zijn gehele koninkrijk.” Hij nam de koning van het noorden, die niet in staat was voor hem stand te houden, vervolgens nam hij Juda, daarna trok hij Egypte binnen.

En in die tijden zullen velen opstaan tegen de koning van het zuiden; ook de geweldenaars uit uw volk zullen zich verheffen om het gezicht te bevestigen; maar zij zullen vallen. Dan zal de koning van het noorden komen, een wal opwerpen en de sterkst versterkte steden innemen; en

de strijdkrachten van het zuiden zullen geen standhouden, evenmin als zijn uitgelezen volk, en er zal geen kracht zijn om stand te houden. Maar hij die tegen hem komt, zal handelen naar zijn eigen wil, en niemand zal voor hem standhouden; en hij zal staan in het heerlijke land, dat door zijn hand verteerd zal worden. Hij zal ook zijn aangezicht daarop richten om binnen te trekken met de macht van zijn gehele koninkrijk, en oprechten met hem; aldus zal hij doen; en hij zal hem de dochter der vrouwen geven, om haar te verderven; maar zij zal niet aan zijn zijde standhouden, noch voor hem zijn. Daniël 11:14–17.

Het overwinnen dat in deze verzen wordt geïllustreerd, is een vervulling van Daniël hoofdstuk acht.

En uit een van die kwam een kleine hoorn voort, die uitermate groot werd, naar het zuiden en naar het oosten en naar het Sieraadland. Daniël 8:9.

De kleine hoorn van vers negen is het heidense Rome, en vers negen geeft, in overeenstemming met de verzen veertien tot en met zeventien van hoofdstuk elf, aan dat het heidense Rome drie geografische gebieden zou veroveren toen het de heerschappij over de wereld op zich nam. Die gebieden waren het zuiden (Egypte), het oosten (Syrië, de koning van het noorden) en het Sieraadland (Juda). De geschiedenis van verzen zestien en zeventien is een voorafschaduw van de historische drievoudige verovering van het moderne Rome in de verzen veertig tot en met drieënveertig, want zoals zuster White verklaarde: „Veel van de geschiedenis die heeft plaatsgevonden in de vervulling van deze profetie, zal worden herhaald.”

“Hoewel Egypte niet kon standhouden tegenover Antiochus, de koning van het noorden, kon Antiochus niet standhouden tegenover de Romeinen, die nu tegen hem optrokken. Geen koninkrijken waren nog langer in staat deze opkomende macht te weerstaan. Syrië werd veroverd en aan het Romeinse rijk toegevoegd, toen Pompejus in 65 v.Chr. Antiochus Asiaticus van zijn bezittingen beroofde en Syrië tot een Romeinse provincie maakte.

“Dezelfde macht zou ook in het Heilige Land staan en het verteren. Rome raakte verbonden met het volk van God, de Joden, door een verbond, in 162 v.Chr., vanaf welke datum het een vooraanstaande plaats inneemt in de profetische kalender. Het verkreeg echter niet eerder rechtsmacht over Judea door daadwerkelijke verovering dan in 63 v.Chr.; en wel op de volgende wijze.

„Bij Pompejus' terugkeer van zijn veldtocht tegen Mithridates, koning van Pontus, streden twee mededingers, Hyrcanus en Aristobulus, om de kroon van Judea. Hun zaak werd aan Pompejus voorgelegd, die weldra de onrechtvaardigheid van de aanspraken van Aristobulus inzag, maar de beslissing in deze zaak wenste uit te stellen tot na zijn lang begeerde expeditie naar Arabië, met de belofte daarna terug te keren en hun aangelegenheden te regelen zoals rechtvaardig en gepast zou schijnen. Aristobulus, die Pompejus' werkelijke gezindheid doorgrondde, haastte zich terug naar Judea, bewapende zijn onderdanen en bereidde zich voor op een krachtige verdediging, vastbesloten, wat het ook mocht kosten, de kroon te behouden, waarvan hij voorzag dat zij aan een ander zou worden toegewezen. Pompejus volgde de vluchteling op de voet. Toen hij Jeruzalem naderde, kwam Aristobulus, die berouw begon te krijgen over zijn handelwijze, hem tegemoet en trachtte de zaak te schikken door volledige

onderwerping en grote sommen geld te beloven. Pompejus nam dit aanbod aan en zond Gabinius aan het hoofd van een afdeling soldaten om het geld in ontvangst te nemen. Maar toen die luitenant-generaal in Jeruzalem aankwam, vond hij de poorten voor hem gesloten, en vanaf de top van de muren werd hem meegedeeld dat de stad zich niet aan de overeenkomst zou houden.”

“Pompejus, om niet straffeloos op deze wijze misleid te worden, sloeg Aristobulus, die hij bij zich had gehouden, in boeien en rukte onmiddellijk met zijn gehele leger tegen Jeruzalem op. De aanhangers van Aristobulus waren ervoor de plaats te verdedigen; die van Hyrcanus ervoor de poorten te openen. Daar de laatsten in de meerderheid waren en de overhand behielden, werd aan Pompejus vrije toegang tot de stad verleend. Daarop trokken de aanhangers van Aristobulus zich terug op de tempelberg, even vastbesloten die plaats te verdedigen als Pompejus haar in te nemen. Na verloop van drie maanden werd in de muur een bres geslagen, voldoende voor een bestorming, en de plaats werd met het zwaard genomen. In het verschrikkelijke bloedbad dat daarop volgde, werden twaalfduizend personen gedood. Het was een aangrijpend schouwspel, merkt de geschiedschrijver op, te zien hoe de priesters, die op dat ogenblik met de goddelijke dienst bezig waren, met kalme hand en standvastig voornemen hun gebruikelijke arbeid voortzetten, blijkbaar onbewust van het wilde tumult, hoewel rondom hen hun vrienden aan de slachting werden prijsgegeven, en hoewel dikwijls hun eigen bloed zich mengde met dat van hun offers.”

„Nadat Pompejus een einde aan de oorlog had gemaakt, sloeg hij de muren van Jeruzalem, bracht verscheidene steden over van het rechtsgebied van Judea naar dat van Syrië, en legde de Joden schatting op. Zo werd Jeruzalem voor het eerst door verovering in de handen geplaatst van die macht die het ‘heerlijke land’ in haar ijzeren greep zou houden totdat zij het volkomen had verteerd.

“VERS 17. Hij zal ook zijn aangezicht erop richten binnen te trekken met de kracht van zijn gehele koninkrijk, en oprechten met hem; aldus zal hij doen; en hij zal hem de dochter der vrouwen geven, om haar te verderven; maar zij zal niet aan zijn zijde standhouden, noch voor hem zijn.”

„Bisschop Newton geeft voor dit vers een andere lezing, die de betekenis helderder schijnt weer te geven, als volgt: ‘Hij zal ook zijn aangezicht richten om met geweld het gehele koninkrijk binnen te trekken.’ Vers 16 bracht ons tot aan de verovering van Syrië en Judea door de Romeinen. Rome had voordien Macedonië en Thracië veroverd. Egypte was nu al wat er overbleef van het ‘gehele koninkrijk’ van Alexander, dat niet onderworpen was aan de Romeinse macht, welke macht nu haar aangezicht richtte om met geweld dat land binnen te trekken.” Uriah Smith, Daniël en de Openbaring, 258–260.

Wij hebben in deze artikelen reeds meer dan eens opgemerkt hoe vers dertig en eenendertig van Daniël elf overeenstemmen met vers veertig en eenenveertig, en de geschiedenis van vers dertig en eenendertig stemt eveneens overeen met het uitrukken van drie horens.

Ik sloeg acht op de horens, en zie, daartussen kwam een andere kleine horens op, waarvoor drie van de eerste horens met wortel en al werden uitgerukt; en zie, in deze horens waren ogen als

mensenogen, en een mond die grote dingen sprak. ... En aangaande de tien horens die op zijn kop waren, en aangaande die andere, die opkwam, en waarvoor er drie vielen; namelijk die horen die ogen had, en een mond die zeer grote dingen sprak, en welks uiterlijk forser was dan dat van zijn metgezellen. Daniël 7:8, 20.

Zoals Daniël hoofdstuk acht, vers negen, de drie geografische gebieden van verovering voorstelt waardoor het heidense Rome op de troon werd gevestigd, zo stelde ook het uitrukken van de horens (die de Herulen, Ostrogoten en Vandalen voorstellen) de drie geografische gebieden van verovering voor waardoor het pauselijke Rome op de troon werd gevestigd. Beide geschiedenissen stemmen overeen met de verzen veertig tot en met drieënveertig van Daniël elf, en het uitrukken van de drie horens stemt overeen met de geschiedenis van de verzen dertig en eenendertig.

„‘VERS 8. Ik sloeg acht op de horens, en zie, er kwam een andere, kleine horen op in hun midden, waarvoor drie van de eerste horens met wortel en al werden uitgerukt; en zie, deze horen had ogen als mensenogen, en een mond die grote dingen sprak.’”

„Daniël sloeg acht op de horens. Onder hen verschenen aanwijzingen van een vreemde beweging. Een kleine horen (aanvankelijk klein, maar later forser dan zijn metgezellen) drong zich onder hen omhoog. Hij was er niet mee tevreden stilletjes een eigen plaats te vinden en die te vervullen; hij moest enige van de anderen terzijde stoten en hun plaatsen usurperen. Drie koninkrijken werden vóór hem uitgerukt. Deze kleine horen was, zoals wij later gelegenheid zullen hebben uitvoeriger op te merken, het pausdom. De drie horens die vóór hem uitgerukt werden, waren de Herulen, de Ostrogoten en de Vandalen. En de reden waarom zij uitgerukt werden, was dat zij zich verzetten tegen de leer en aanspraken van de pauselijke hiërarchie, en derhalve tegen de opperheerschappij in de kerk van de bisschop van Rome.”

“En ‘in deze hoorn waren ogen als mensenogen, en een mond die grote dingen sprak’: de ogen, een passend embleem van de schrandereheid, scherpzinnigheid, sluwheid en vooruitziende blik van de pauselijke hiërarchie; en de mond die grote dingen sprak, een passend symbool van de hoogmoedige aanspraken van de bisschoppen van Rome.” Uriah Smith, Daniël and de Openbaring, 132–134.

Rome is het die het gezicht van de Bijbelse profetie vestigt, en in het bijzonder het gezicht van Daniël hoofdstuk elf. In dat hoofdstuk moest een groot deel van de profetische geschiedenis die vóór de Milleritische beweging reeds was vervuld, in de laatste zes verzen van Daniël elf worden herhaald. De verovering van drie geografische hindernissen, waardoor zowel het heidense als het pauselijke Rome op de troon werd gevestigd, wordt in hoofdstuk elf voorgesteld, en deze twee voorstellingen zijn een zinnebeeld van de tijd waarin het moderne Rome opnieuw op de troon wordt gevestigd. Het is Rome dat het gezicht vestigt, en Paulus duidt aan dat het pauselijke Rome in zijn tijd wordt geopenbaard.

Laat niemand u op enigerlei wijze misleiden; want die dag zal niet komen, tenzij eerst de afval gekomen is en de mens der zonde geopenbaard is, de zoon des verderfs; hij die zich verzet en zich verheft boven al wat God genoemd wordt of als God vereerd wordt, zodat hij als God in de tempel Gods zit en van zichzelf te kennen geeft dat hij God is. Herinnert gij u niet dat ik u deze dingen gezegd heb, toen ik nog bij u was? En nu weet gij wat hem wederhoudt, opdat hij

geopenbaard worde op zijn eigen tijd. 2 Thessalonicenzen 2:3–6.

Het pausdom besteeg in het jaar 538 de troon als het vijfde koninkrijk van de Bijbelse profetie, en velen die vers zes in overweging nemen, zouden ongetwijfeld aannemen dat Paulus bedoelt dat „het pausdom in 538 geopenbaard zou worden”. Dit kan juist zijn, maar het is ten minste een secundaire waarheid van wat Paulus aanduidde. Paulus spreekt, zoals alle profeten, meer over de laatste dagen dan over zijn eigen tijdsperiode. Hij verwees naar de wijze waarop het pausdom profetisch geopenbaard zou worden; want als profeet was hij in overeenstemming met alle andere profeten. Gebod op gebod: wie het gezicht niet heeft, gaat te gronde, en wie het gezicht niet heeft, heeft het niet omdat hij niet weet wat het gezicht vaststelt. Het besef dat Rome het gezicht vaststelt, is een inzicht van leven of dood. Paulus duidt, in overeenstemming met de andere profeten, aan dat wat het pauselijke Rome openbaart, dat het Rome van de laatste dagen is, „zijn tijd” is. De profetische „tijd” die met Rome verbonden is, openbaart wat en wie Rome is.

Wij zullen deze studie in het volgende artikel voortzetten.

„De apostel Paulus heeft in zijn tweede brief aan de Thessalonicenzen de grote afval voorzien die zou uitlopen op de vestiging van de pauselijke macht. Hij verklaarde dat de dag van Christus niet zou komen, ‘tenzij eerst de afval gekomen is en de mens der zonde geopenbaard is, de zoon des verderfs; de tegenstander, die zich verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt, zodat hij als God in de tempel Gods zit en zichzelf vertoont dat hij God is.’ En voorts waarschuwt de apostel zijn broeders dat ‘de verborgenheid der ongerechtigheid reeds werkzaam is.’ 2 Thessalonicenzen 2:3, 4, 7. Reeds in die vroege tijd zag hij dwalingen die de kerk binnensluipen die de weg zouden bereiden voor de ontwikkeling van het pausdom.

„Beetje bij beetje, eerst in het verborgene en in stilte, en vervolgens openlijker naarmate zij in kracht toenam en de geesten van de mensen in haar macht kreeg, zette ‘het geheimenis der ongerechtigheid’ zijn misleidende en godslasterlijke werk voort. Bijna ongemerkt vonden de gebruikers van het heidendom hun weg in de christelijke kerk. De geest van compromis en gelijkvormigheid werd een tijdlang betuigd door de felle vervolgingen die de kerk onder het heidendom te verduren had. Maar toen de vervolging ophield en het christendom de hoven en paleizen der koningen binnentrad, legde zij de nederige eenvoud van Christus en Zijn apostelen af voor de pracht en hoogmoed van heidense priesters en machthebbers; en in plaats van de vereisten van God stelde zij menselijke theorieën en overleveringen. De naamchristelijke bekering van Constantijn, in het begin van de vierde eeuw, veroorzaakte grote vreugde; en de wereld, gehuld in een schijn van gerechtigheid, trad de kerk binnen. Nu ging het werk der verdorvenheid snel voort. Het heidendom werd, terwijl het scheen overwonnen te zijn, de overwinnaar. Haar geest beheerste de kerk. Haar leerstellingen, ceremoniën en bijgelovigheden werden opgenomen in het geloof en de eredienst van de belijdende volgelingen van Christus.

“Dit compromis tussen heidendom en christendom leidde tot de ontwikkeling van ‘de mens der zonde’ die in de profetie werd voorzien als iemand die zich tegen God verzet en zich boven God verheft. Dat gigantische stelsel van valse godsdienst is een meesterwerk van Satans macht — een monument van zijn pogingen zich op de troon te zetten om de aarde naar zijn wil te

regeren.” The Great Controversy, 49, 50.